

Gør Det Selv

SVÆRHEDSGRAD:

Hvis du er en habil gør det selv-håndværker, er det ikke svært. Men meget afhænger af forholdene i huset som fx antallet af skabe, samt hvad lofter og vægge er lavet af.

TIDSFORBRUG:

Vi brugte to hele arbejdsdage på opgaven og monterede fire udtag – inklusive et i garagen.

PRIS:

Cirka 8000 kroner uden ekstraudstyr.

En centralstøvsuger er nem at installere i både nye og eksisterende huse

Ren luksus. Man vænner sig hurtigt til kun at have en slange og et håndtag at slæbe rundt med. Og så er den tilmed lydløs.

Støvsugning af bilen bliver meget sjovere, når støvsugeren ikke skal trækkes rundt udenfor. Her sluttes slangen bare til et udtag i garagen, og så suges der for fuld kraft.

Selve støvsugeren er ca. en meter høj og monteres på loftet med et beslag. Den nederste del af maskinen er den spand, støv og snavs opsamles i.

Gratis tegningsservice
Send os en tegning af dit hus - så kommer vi med et forslag til placering af sugekontakter og maskine.

Centralstøvsuger på en weekend

Farvel til støj og dårlig lugt og goddag til centralstøvsugeren. Her kan du se, hvordan du monterer den på en weekend. Fordelene er til at få øje på: lydløs støvsugning og slut med at slæbe rundt på den tunge støvsuger.

Støv og snavs bliver trukket ud af huset med næsten 100 kilometer i timen, så godt som lydløst. Og selv om maskinen i vores tilfælde er monteret på loftet, så er tømningen en opgave, der klares på få minutter. Som et ekstra plus skal den kun tømmes et par gange om året, da alt, hvad der bliver suget op, komprimeres kraftigt i bunden af spanden.

I nye huse støbes rørene ofte ind i soklen, men her viser vi, hvordan du nemt monterer den moderne udgave af støvsugeren i et ældre hus.

Princippet er lidt som med stikkontakter. Du placerer en række støvsugerudtag, så der blot er brug for en slange, når der skal gøres rent. Slangen er som en almindelig støvsugerslange, bortset fra længden. Den er ni meter lang.

Udtagene skal dække hele huset, men i kraft af den lange slange skal der forbløffende få udtag til. Typisk dækker et enkelt udtag 90 m². Rørene har vi ført ned fra loftet i de indbyggede skabe.

Sæt en weekend af til opgaven. Så er du klar til at sætte slangen i "stikkontakten" og nyde den første støvsugning.

DET HAR VI BRUGT

Materialer

Gør det selv-sæt inkl. slanger og rør (her Alt-i-1 Gold fra Frithiof A/S)

- Ekstra udtag og slangesæt til garage

Desuden:

- Pvc-lim til samling af rør, ligger i pakken

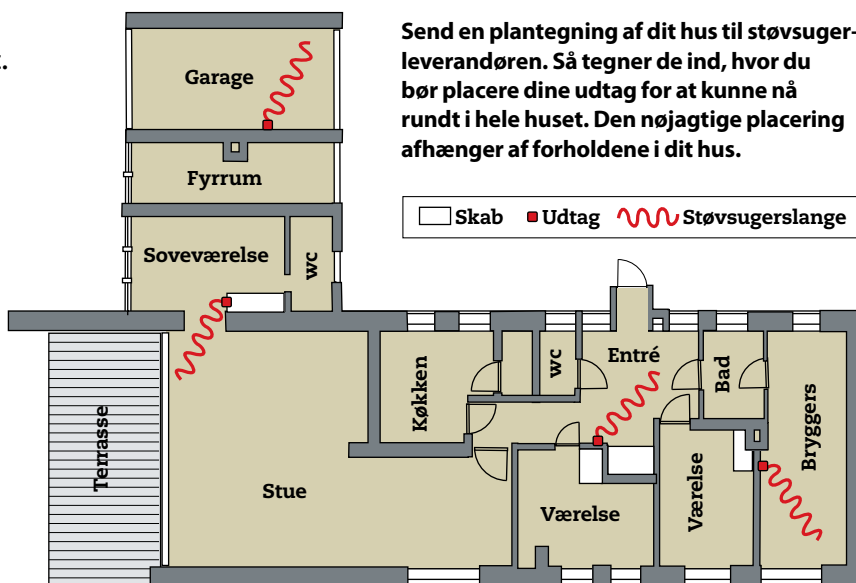
Specialværktøj

- Rørskærer
- Langt søgebor

Her skal støvsugerslangen sluttes til

Det er vigtigt at få monteret udtagene de rigtige steder i huset. De fleste firmaer tilbyder gratis vejledning til placeringen. I vores hus på 200 m² var det nok med tre udtag plus et i garagen.

For at få et præcist overblik over, hvor udtagene til slangen skal placeres, har støvsugerfirmaet brug for en skitse af huset. I vores tilfælde sendte vi tegningen som en billedfil og modtog kort efter en skitse med tydelige markeringer, der viste, hvor udtagene skulle placeres for at kunne dække hele huset. Standardslangen er ni meter lang, og den rækker ganske langt. Har du lyst, kan du også montere flere udtag og nøjes med en kortere slange, men du vænner dig forbløffende hurtigt til den lange slange.

Send en plantegning af dit hus til støvsugerleverandøren. Så tegner de ind, hvor du bør placere dine udtag for at kunne nå rundt i hele huset. Den nøjagtige placering afhænger af forholdene i dit hus.

Fakta om central-støvsugere

Der er mange fordele ved en centralstøvsuger. Bedre indeklima og intet slæberi er bare to af de mere indlysende.

- **Bedre indeklima.** Slut med dårlig lugt og mikroskopiske støvpartikler, der blæses ud via støvsugeren. En klar fordel for allergikere.
- **Bedre ergonomi.** Den lange slange vejer blot et par kilo og gør det nemt at komme til selv på vanskeligt tilgængelige steder. Slut med at stå på trappen og balancere med støvsugeren i hånden, mens du forsøger at nå en fjernliggende nullermænd.
- **Lavere støjniveau.** Afhængigt af hvor støvsugeren placeres, er den eneste lyd, man hører, faktisk luftens susen. Det giver frihed til at benytte støvsugeren – også når resten af familien kræver ro.
- **En typisk gør det selv-installation** koster mellem 6000 og 8000 kroner. I vores eksempel har vi valgt luksusudgaven hele vejen igennem – blandt andet med et særligt garagekit med ekstra slange og ekstra mundstykker. Med støvsugersættet følger udførlige instruktioner, så du også kan opsætte anlægget, selv om du skal fræse kontakter ind i murstensvægge eller udnytte en nedlagt skorsten.
- **Farvel til støvsugerposerne.** Centralstøvsugeren skal ikke tømmes ret tit. Den sorte spand skal typisk kun tømmes et par gange om året. Takket være en kraftig centrifugalvirkning komprimeres støv og snavs effektivt i bunden. Udgifter til poser hører fortiden til – der skal slet ikke nogen pose i.

Sæt støvsugeren op

Første trin er placering af selve støvsugeren. Dernæst følger montering af udtag, og til sidst kobles rørene til. Det er vigtigt at gøre tingene i præcis den rækkefølge, for når rørene først er limet sammen, kan de ikke skilles igen.

Støvsugeren placeres typisk på et loft, i en kælder eller i et udhus. Det afgørende er, at den placeres et sted, hvor den er langt nok væk til, at man ikke kan høre den, og at den er tilgængelig, når den skal tømmes. Det sidste skal typisk gøres et par gange om året takket være den store beholder. I vores tilfælde valgte vi at placere den på loftet tæt på loftslemmen.

1 Start med at montere en kraftig krydsfinerplade, som støvsugeren kan hænge på. Sørg for passende afstand til skorsten, lodrette bjælker m.m., så der er plads rundt om støvsugeren.

2 Mål omhyggeligt op. Når pladen er monteret, holder du støvsugeren hen på pladen, så du sikrer, at der er plads nok under støvsugeren til, at spanden kan tømmes uden besvær.

3 Fastgør ophængsbeslaget. Mål ud efter monteringsvejledningen, og skru metalbeslaget fast på pladen med 4 x 25 mm skruer. De store flige, der ses på pladen, er dem, der skal bære støvsugeren.

TIPS

Ingen risiko for forstoppelse. Der er ingen risiko for, at ting sætter sig fast i de skjulte rør. Centralstøvsugeren er udformet, så slange/mundstykke har en mindre diameter end rørene. Med andre ord: Kan noget suges ind gennem mundstykket, kan det også komme igennem rørsystemet til støvsugeren.

VÆRKTØJ

Brug af søgebor. Uanset hvor omhyggelig du er, betaler det sig at bruge et søgebor, inden de store huller til rørene bores i loftet. Hvis du er uheldig, kan du altid lappe det lille hul igen.

4 Hæng støvsugeren på plads. Den løftes lidt højere op end slutplaceringen og sænkes langsomt ned, så maskinen griber fast i fligene på metalbeslaget.

Før rørene ned

De hvide sugerør og 12 V lavspændingsledningen følges ad hele vejen igennem installationen. Når slangen sættes i kontakten, sluttet strømmen, og støvsugeren tænder. Det sker helt enkelt via en metalring på den del af slangen, der sættes ind i udtaget.

På luksusudgaven er der endvidere en kontakt i den anden ende af slangen, så man via den kan tænde og slukke, når man lægger slangen fra sig et øjeblik.

Der er tale om helt ufarlig lavspænding, så enhver må trække ledningen med rørene rundt i huset. Selve støvsugeren skal blot tilsluttes en helt almindelig stikkontakt på loftet.

1 Mål ud til udtag. Støvsugerfirmaets tegning giver et overblik over, hvor i huset udtagene bør monteres, men detailplaceringen må du selv finde. Her har vi valgt at placere udtaget i siden af et skab.

Søgeboret viser, hvor røret vil komme op.

2 Søgebor. Når du har besluttet, hvor udtaget skal sidde, benyttes et 5 mm søgebor. Her borer vi op gennem loftet. Efter gennemboring tages boret ud af borepatronen og skubbes igennem hullet.

3 Det store hul. Bor nu med et 57 mm hulbor op gennem loftet. Det er hårdt kost for en akkuboremaskine at trække så stort et bor, så sørg for friske batterier og et kvalitetsbor til opgaven.

4 Skub ledningen igennem. Den hvide ledning, der følger rørene, skubbes igennem. Sørg for at have viklet ledning nok sammen til, at den senere kan følge røret på loftet hen til støvsugeren.

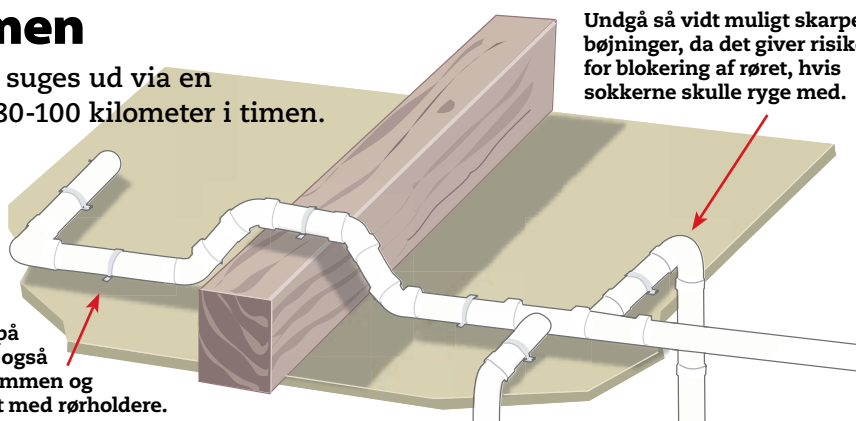
5 Sæt sugerøret op. Når det store hul er boret, skal du sikre, at røret har fri adgang til loftet. Hullet er lidt større end røret, så der er plads til ledningen. Røret fæstnes med rørholdere (se foto i garage-afsnittet sidst i artiklen).

100 kilometer i timen

Det går stærkt, når støv og snavs suges ud via en centralstøvsuger. Luftens fart er 80-100 kilometer i timen.

Når det nødvendige antal udtag er monteret og hele systemet skal bindes sammen på loftet, handler det om at undgå for mange skarpe bøj og knæk på rørene. Dels af hensyn til evt. tilstopning, dels af støjhensyn, da for mange skarpe hjørner hindrer en fri luftgennemstrømning.

Rørene på loftet er også limet sammen og fastgjort med rørholdere.

Køkkenskab med suger

Hvis dit køkken har hul sokkel, kan du indbygge en automatisk fejebakke under et af køkkenskabene. Et tryk med foden åbner en lille klap og starter udsugningen. Så er det blot at feje krummer, hundehår og andet skidt hen til fejebakken. Alt suges væk med 100 km i timen.

Hvor gør man af 9 m slange

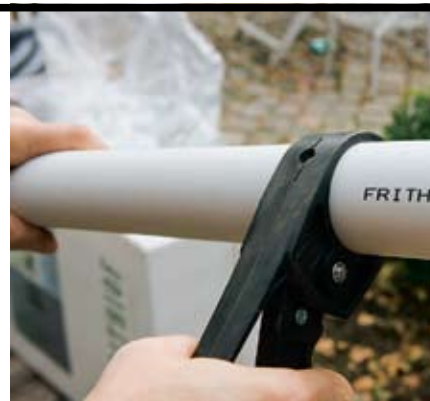
Støvsugerslangen tager mindre plads op end din gamle støvsuger. Monter ophængsbeslaget i et (koste)skab, læg slangen på gulvet i 4-5 cirkler oven på hinanden. Så er det let at hænge slangen på beslaget – og den fylder kun ca. 20 cm.

Skæring af rør

Rørene, der benyttes, er 200 cm lange og fremstillet af pvc. Til afkortning af rør kan du godt benytte en nedstryger, men vi anbefaler, at du investerer de 185 kroner, en afkorter koster. Afkorteren er et rør med håndtag og en vippearms med en kniv, som passer ganske præcist ned over rørene. Mærk af, hvor du vil skære, skub afkorteren ned over røret, klem sammen, og drej rundt. En lille knivspids skærer ind i det hvide plastrør, og når værktøjet drejes, skæres der igennem røret uden besvær.

Det er vigtigt, at snittet gennem røret er helt rent uden opfløsning og vinkelret, så samlingerne bliver helt tætte.

1 Når du skal afkorte rør, placerer du rørafkorteren, hvor der skal skæres (opmærkningen kan ses gennem et lille hul), og klemmer sammen. Herefter drejer du rundt, til røret er gennemskåret.

2 Rent snit. Afkorterværktøjet efterlader et helt rent snit uden opfløsning på sugerøret, og det er ikke nødvendigt at foretage sig yderligere.

3 Affasning af kanter. Har du brugt en fukssvans eller en nedstryger til at afkorte rørene, kan det være nødvendigt at reife (skrabe) kanterne med en hobbykniv.

Limning af rør

1 Limning. Sammenlimning af rør og muffer foregår efter vulkaniseringsprincippet. Det vil sige, at limen smelter de to plastmaterialer sammen til en stærk og helt tæt enhed.

2 Sammenkobling. Rør og muffer passer præcist sammen. Før du limer, er det vigtigt, at du har sikret dig, at tingene passer sammen. Limen binder nemlig på ganske få sekunder.

Gør klar til udtag

1 Mål ud, og bor hul til udtag. Begynd med at bore et 83 mm hul indvendigt i skabet. Bor kun halvt igennem, og bor så ind udefra, så du ikke får flossede kanter.

2 Monter den indvendige dåse. Skru forsigtigt skruer i de tre huller på dåsen. Der er ingen grund til at stramme skrueerne for voldsomt, idet dåsen senere bliver fastholdt af udtaget.

3 Slut sugerøret til udtaget. Start med at smøre lim på det lodrette rør. Brug den medfølgende pensel, og arbejd hurtigt, så limen ikke når at tørre, før du har samlet delene.

VIGTIGT

Tjek, at alle rør og samlinger passer, inden du smører lim på, da den tørre hurtigt. Du kan ikke skille delene igen, da limen smelter dem sammen.

TIPS

Placering af udtag. Kan man ikke føre rørene i skabe, findes der andre muligheder. Fx en speciel plade, som kan monteres i et hjørne, så røret bliver skjult. Endelig kan man føre rørene i hulrum bag skunkvægge eller i en afblændet skorsten.

4 Smør lim på vinkelstykket. Fordel limen omhyggeligt hele vejen rundt, idet limen er med til at gøre hele dit rørsystem lufttæt.

Prik ud, og træk ledningen igennem.

5 Fastgør først vinklen på det lange rør, og skub den dernæst på plads i den grønne dåse. Træk kablet igennem den grønne dåse ved at gennembryde de forprykkede huller.

Hyldeproblemer

1 Bor hul i hyldeerne. Når du monterer rørene i skabe, skal du bore hul i hyldeerne. Ved faste hylder skubbes rørene blot igennem hullet. De flytbare hylder skal du også save i, så de kan trækkes ud.

2 Mål ud til røret, og tegn op. Herefter streges der op langs kanten af hullet. Det er en god idé at gøre hullet et par millimeter større end røret, så der er lidt plads at give af. Bor hullet ud.

3 Skab fri passage. Skær med en stiksav eller en fukssvans ind til hullet, så hylden kan skydes ind på plads, når røret er monteret.

Monter kontakter

1 Montering af sugekontakt. Når den indvendige dåse er fastgjort, er det tid at sætte selve sugekontakten på. Den lukker tæt ved hjælp af en gummiring, så sørg for, at der ikke sidder snavs i kanten.

2 Forbind ledningerne. Kontakten er forsynet med to blå ledninger, som skal kobles sammen med de ledninger, der er ført med røret ned til kontakten. Ledningerne samler du med kronemuffer.

3 Skub kontakten ind. For at få den til at sidde rigtigt skubbes ledningerne ud til siden, så gummiringen kan glide på plads i sugerøret. Ringen gør samlingen lufttæt.

VIGTIGT

Dampspærre. Hvis du bliver nødt til at føre rør gennem dampspærre og isolering, skal du sørge for, at isoleringen ligger helt op ad rørene. Og dampspærren skal tapes fast til røret, så den bliver tæt.

WWW

Se mere på nettet. Den viste støvsuger fra Frithiof fås i flere udførelser. Se mere på www.frithiof.dk. Her kan du også se, hvordan du blandt andet indfælder sugekontakter i murstensvægge.

4 Skru kontakten på. Sørg for, at den sidder lige, og skru den fast med fire skruer. Hullerne er aflange, så der er mulighed for at foretage en finjustering.

5 Færdigt arbejde. Når kontakten er monteret, skal du kontrollere, at lågen lukker tæt. Den er forsynet med en gummibøsning, som lukker tæt – når slangen ikke er sat i.

Tilslutning

Sammenkobling af rørene på loftet er den sidste og nemmeste del af opgaven. Når alle udtag er placeret og rørene ført op på loftet, skal det hele bindes sammen. Begynd ved støvsugeren, og arbejds derfra hen til de enkelte udtag, begyndende med det nærmeste.

Når rørene monteres på loftet, er det en god idé at fastgøre dem med de medfølgende rørholdere, efterhånden som du arbejder dig frem. Vi anbefaler, at der fastgøres for hver to-tre meter. Eftersom hele systemet er tæt, er der ingen krav om, at rørene skal være isolerede.

1 Lav en prøvesamling på loftet. Først når du er sikker på, at alt passer, er det tid til den endelige samling. Limen smøres på, og de enkelte dele sættes sammen.

2 Så kører vi. Åbn lågen på udtaget, og sæt slangen i. Metalringen på slangen slutter strømmen og får støvsugeren til at starte. Nogle modeller tændes og slukkes på en knap på håndtaget.

Et garageudtag gør det meget lettere at ordne bilen

Monter et ekstra udtag i garagen eller værkstedet. Du kan også sætte et udtag under et halvtag eller i carporten. Under alle omstændigheder bliver rengøring af bilen meget sjovere, når du ikke skal tværs gennem huset for at hente støvsugeren, slangen og alle mundstykkerne.

Ingen ledning og ingen støvsuger med ud på gårdspladsen. Her er bare slangen og mundstykket.

Garageudtag

Den model, vi har valgt, har en ekstra slange og mundstykker beregnet til bilen. Så er det hele samlet i garagen sammen med bilen. Selve udtaget kunne i princippet være som husets øvrige udtag, men for at gøre monteringen nemmere er garageudtaget lavet som en udvendig model, der blot skrues fast på muren. Eftersom sugekapaciteten er ganske kraftig, egner centralstøvsugeren sig fint til rengøring af bilen og kan snildt konkurrere med den på tankstationen, hvad angår sugestyrke.

1 **Gør udtaget klar.** Start med at trække den hvide ledning igennem plastboksen, så du senere kan tilslutte den til sugekontakten. Ledningen fastholdes med en af de medfølgende strips.

2 **Fastgørelse.** Garageudtaget fastgøres du med fire skruer. Hvis du skal montere udtaget i en mustensvæg, skal du bore for og isætte plugs først.

3 **Forbind ledningerne.** De to blå ledninger fra sugekontakten forbinder du med de to hvide ledninger, og kontakten skubbes på plads. Den sorte gummiring sørger for en tæt forbindelse.

4 **Skrue fronten på.** Nu skrues du fronten med klaplågen fast med de medfølgende fire skruer. Bemærk, at ledningen endnu mangler at blive fastgjort på det hvide sugerør.

5 **Rørholderne.** Når røret er monteret på sugekontakten, skjuler du ledningen bag røret, og det hele holdes på plads af rørholderne.

Nilfisk
FRITHIOF